

# Reja:

- \* 1. Pestalotssining hayoti va ijodi
- \* 2. Pestalotssining kitoblari
- \* 2. Pestalotssining ilgari surgan didaktik qoidalari

\* Shvetsariyalik mashhur pedagog logan Pestalotssi 1746-yilda Syurix shahrida shifokor oilasida dunyoga kelgan. Boshlang'ich va lotin (o'rta) maktabni tamomlagandan keyin yuqori maktab (Kollegium Karolinum)da o'qigan. Asosan ijtimoiy fanlar

\* o'qitiladigan bu maktab XVIII asr Fransiya ma'rifatchilarining ta'siri ostida rivojlangan Shvetsariya burjua-demokratik fikrlarining markazi edi. Unda Pestalotssi Shvetdariyadagi burjua-demokratik islohotlar o'tkazilishini talab qilgan ilg'or

\* Bu sohada targ’ibot yurgizgani uchun u va yana bir necha talaba qamoqqa olingan. Pestalotssi zamonasida Shvetsariya aholisi qashshoq yashagan qoloq mamlakat bo’lib, ayniqsa dehqonlarning ahvoli og’ir ular orasida yeri yo’q kambag’allar ko’p edi.

\* Pestalotssining dunyoqarashi  
xalq ommasining mashaqqatli  
hayotini yaxshi bilishi va uni  
bevosita kuzatish hamda fransuz  
ma'rifatchilarining, xususan,  
J.J.Russoning g'oyalari bilan  
tанишish natijasida shakllandи.

\* U o'z umrini xalq xizmatiga bag'ishladi, dehqonlarning ahvolini yengillashtirishga harakat qildi. Shu maqsadda u <<Gertruda o'z bolalarini qanday qilib o'qitadi>>, <<Onalar kitobi yoki onalar uchun o'z bolalariga kuzatish va gapirishni qanday o'rgatish bo'yicha qo'llanma>>, <<Kuzatish alifbesi>> yoki o'lhash haqida ko'rsatmali qo'llanma>>

\* <<Son to'g'risida ko'rsatmali ta'limga>>, <<Oqqush qo'shig'i>> kabi kitoblarni yaratdi.

Pestalotssi dastlab 1761-yilda Neygof qishlog'idan narida Martina plantoyda maktab tashkil qildi. So'ngra Pestalotssi o'zining ijodiy faoliyatini amalda sinash uchun

\*1774-yilda <<Neygof>>da  
<<Kambag'allar muassasi>>ni  
ochib, unga 50 nafar yetim va  
boqimsiz bolalarni to'plab, ularni  
o'qitish bilan mehnat ta'lmini  
bog'lab olib bordi. Bu  
yetimxonada bolalar o'qish,  
yozish va hisob o'rganish bilan  
birga ip yigirish, to'qish va

\* Dehqonchilik bilan shug'ullanishdi.  
Mazkur muassasani saqlab qolish  
imkoni bo'lmadi, chunki bolalarning  
mehnati evaziga yashash og'ir edi.  
logann Genrix Pestalotssining  
buyuk kashfiyotlaridan biri  
Shvetsariyada datlabki xalq  
maktablarini tashkil qildi.

\* Pestalotssi 1798-yil dekabr oyidagi Shvetsariya inqilobi natijasida yetim qolgan 80 bolga mo'ljallangan yetimxona ochadi. Bu yetimxonaning ish mazmuni uni 1799-yili yozgan „Stansdan bo'limi to'g'risida do'stlaridan biriga xat”. Risolasida shunday

\*deyiladi : <<Ertalabdan to kechgacha ularga o'zim hamroh edim... Ular yig'lasa, men ham yig'lar edim, ular kulsa, men ham kular edim... Ular nima yesa, men ham shuni yeypman, nima ichsalar, men ham shuni ichardim. Mening o'shalardan boshqa uyim ham, do'stim ham, xizmatchim ham yo'q edi... >>

\* Pestalotssi o'zining pedagogik g'oyalarini, ayniqsa elementar ta'lim nazariyasini 1800-1804-yillarda Burdgorfda, 1805-1825-yillarda Iverdon shahrida amaliy ravishda rivojlantirdi. 1800-yili Pestalotssi rahbarligida institut tashkil etildi.

- \* Pestalotssi bolalarning aqliy kamolotini o'stiruvchi quyidagi didaktik qoidalarni olg'a surdi.
- \* 1. Talimning tabiat bilan uyg'unligi
- \* 2. Oddiydan murakkabga yo'naltirish
- \* 3. Bolani kuch va qobiliyatiga moslashtirish
- \* 4. Ko'rgazmalilik.